

Apstiprināta:

direktore _____ Vita Pinne

2018. gada 31. augustā

Ulbrokas Mūzikas un mākslas skola

(izglītības iestādes nosaukums)

Vizuāli plastiskā māksla

(izglītības programmas nosaukums)

Z Ī M Ē Š A N A

(mācību priekšmeta nosaukums)

Mācību priekšmeta programma pieņemta metodiskās padomes 2018. gada 28. augusta sēdē,
protokols Nr. 2.

Dace Balode

(vārds, uzvārds)

(paraksts)

Ulbrokas Mūzikas un mākslas skola
profesionālās ievirzes izglītības programma
Vizuāli plastiskā māksla

Mācību priekšmeta **ZĪMĒŠANA** programma

1. Mācību priekšmeta mērķi:

- 1.1. sekmēt audzēkņa zīmētprasmes apguvi kā līdzekli pasaules izzināšanai, attēlošanai un pašizteiksmei;
- 1.2. radīt motivāciju un nodrošināt iespēju sagatavoties profesionālās vidējās izglītības ieguvei.

2. Mācību priekšmeta saturs un uzdevumi:

- 2.1. attīstīt uztveri, izzinot dabu, mākslu un kultūrvidi, iepazīt zīmējumu kā daudzveidīgu satura izteicēju;
- 2.2. apgūt zīmēšanas izteiksmes līdzekļus un kompozīciju, tehnikas un paņēmienus, akadēmiskās zīmēšanas pamatus;
- 2.3. apgūt zīmējumu kā savu radošo ieceru izpausmes veidu, analizēt radoša darba procesu un rezultātu;
- 2.4. sekmēt mākslinieciskās darbības pieredzi un attīstīt jaunrades spējas mākslā.

3. Programmas apguves secība un sasniedzamie rezultāti:

3.1. 1. māc. gadā (1.kurss)

- ir iemaņas vērot, saskatīt dabā un apkārtējā vidē vienkāršas grafiskas zīmes (līnija, punkts, svītra), formas, novērtēt to kopsakarības (savstarpējais novietojums, samēri, būtiskais un pakārtotais, tonālās atšķirības) un vērojuma precizitātes nozīmi attēlojumā;
- ir elementāras iemaņas darbā ar dažādiem zīmēšanas piederumiem (zīmulis, ota, sangīna, ogle, tuša, flomasteri) un priekšstats par zīmēšanas tehniku iespējām un to dažādību;
- ir elementārās zīmēšanas tehniskās iemaņas (stāja, līnijas tehnika, attēla kompozīcija) un spējas tās pielietot veicot pētnieciskus lineārus zīmējumus, eksperimentālus un radoša rakstura uzdevumus.

3.2. 2.māc. gadā (2.kurss)

- piemīt prasme vērot, saskatīt dabā un cilvēku veidotā vidē formu dažādību un daudzveidību saistībā ar tonalitāti, virsmu, faktūru;
- ir pieredze eksperimentēt ar dažādiem zīmēšanas piederumiem un tehniskiem paņēmieniem, prasmes pielietot tos atšķirīgas tonalitātes un faktūras laukumu attēlošanai zīmējumā;
- prot novērtēt dabas objektu, vienkāršu ģeometrisku priekšmetu un cilvēka radītu lietu formu raksturu, proporcijas, savstarpējo novietojumu, kompozīciju un attēlot tās plaknē;
- saprot jēdzienus *veselais un daļa, formas vienkāršošana, stilizācija, apvienošana, izcelšana*;
- ir iemaņas cilvēka figūras silueta attēlošanā;
- prot pielietot elementārās zīmēšanas tehniskās iemaņas skiču, uzmetumu radīšanā, veicot eksperimentāla, pētnieciska, studiju un patstāvīgus radoša rakstura darbus

3.3. **3.māc. gadā (3. kurss)**

- piemīt prasme vērot, saskatīt dabā, cilvēku radītā vidē dažādas formas, to grupas saistībā ar apjomu, telpu, novērtēt to kopsakarības (tuvāk/ tālāk, tumšāks/gaišāks, lielāks/mazāks, veselais/daļa);
- saprot jēdzienus *kadrs, kompozīcija lapā, priekšplāns, akcents*;
- prot pielietot līnijas tehniskos attēlošanas paņēmienus atbilstoši akadēmiskā zīmējuma principiem veicot tehniska rakstura vingrinājumus, īstermiņa un ilgtermiņa pētnieciskus uzdevumus;
- izprot stājas lomu zīmēšanā un precizitātes nozīmi attēlojumā;
- prot pielietot mērīšanas paņēmienus attēlojamā objekta proporciju (augstums/platums) noteikšanai un precīzai attēlošanai zīmējumā;
- ir iemaņas noteikt un attēlot viduslīniju, konstruēt vienkāršus ģeometriskus objektus plaknē (kvadrāts, aplis) un telpā (elipse, cilindrs);
- ir iemaņas cilvēka figūru skicēšanā;
- prot pielietot zīmēšanas tehniskās iemaņas un dažādus darba rīkus attēlojot līniju, laukumu, virsmas faktūru, struktūras zīmējumu, tonalitāti pētnieciska un radoša rakstura lineāros un tonālos uzdevumos.

3.4. **4. māc.gadā (4.kurss)**

- prot vērot, analizēt, saskatīt dabā, cilvēku radītā vidē, kultūrvēsturiskā mantojuma materiālos dažādu formu, to grupu un grafisko izteiksmes līdzekļu (līnija, laukums, tonalitāte, faktūra) savstarpējās sakarības un prot tās attēlot zīmējumā;
- piemīt prasmes pielietot akadēmiskā zīmējuma principiem atbilstošus tehniskos tonalitātes attēlošanas paņēmienus (*štrihs*), izšķirt un tehniski precīzi attēlot dažādas tonālās gradācijas;
- izprot jēdzienus *tonalitāte, nianse, kontrasts, akcents*, saistībā ar plaknes, laukumu kompozīcijas, ritma un telpas (tuvāk/tālāk) attēlojumu;
- ir priekšstats par apjoma un apgaismojuma savstarpējo saistību;
- ir priekšstats par telpas perspektīves likumsakarībām un to nozīmi priekšmetu un telpas attēlojumā;
- prot lietot mērīšanas paņēmienus, lai noteiktu priekšmetu proporcijas un leņķu slīpumu;
- ir priekšstats par konstrukcijas zīmējumu un vienkāršu ģeometrisku apjomu uzbūvi (cilindrs, konuss, kubs)
- ir priekšstats par elementāriem cilvēka figūras attēlošanas pamatprincipiem (proporcijas, kustības raksturs) un pieredze cilvēka figūru skicēšanā;
- prot analizēt formas raksturu – vienkāršot, stilizēt, deformēt, apvienot, savrupināt, detalizēt, vispārināt;
- prot pielietot grafisko izteiksmes līdzekļu un tehniku daudzveidību, formas stilizācijas paņēmienus eksperimentāla, īstermiņa un ilgtermiņa pētnieciska un patstāvīgos radoša rakstura darbos, uzmetumos, skicēs;

3.5. **5.māc.gadā (5.kurss)**

- prot vērot, analizēt, saskatīt dabā, cilvēku radītā vidē, kultūrvēsturiskā mantojuma materiālos dažādu apjomu un telpas kopsakarības un attēlot tās zīmējumā;
- ir izpratne par apgaismojuma, apjoma un telpas modelēšanas kopsakarībām – saprot jēdzienus *tiešā un slīdošā gaisma, gaismēnas robeža, pašēna, krītošā ēna, refleksi*;

- ir izpratne par telpas perspektīves veidošanās likumsakarībām, vienkāršu ģeometrisku objektu uzbūvi, konstrukciju un apjoma modelēšanu (cilindrs, konuss, kubs, prizma, lode) – saprot jēdzienus *skatpunkts, acu augstums jeb horizonts, perspektīvas satekpunkti, konstrukcijas palīglīnijas*;
- prot mērķtiecīgi pielietot grafisko izteiksmes līdzekļu un tehniku daudzveidību, formas stilizācijas paņēmienus un apjoma modelēšanas principus eksperimentāla, īstermiņa un ilgtermiņa, patstāvīgos pētnieciska un radoša rakstura darbos, uzmetumos, skicēs, akadēmiskajā zīmējumā, cilvēka figūras attēlojumā.

3.6. **6. māc. gadā (6.kurss)**

- prot vērot, analizēt, saskatīt dabā, apkārtējā vidē, kultūrvēsturiskā mantojuma materiālos, personiskajā pieredzē un sabiedriskās dzīves procesos dažādu tēlu, apjomu un telpas kopsakarības un attēlot tās vizuāli izteiksmīgā zīmējumā;
- prot analizēt un attēlot zīmējumā saliktu trīsdimensiju objektu uzbūvi un apjomu atbilstoši akadēmiskā zīmējuma principiem;
- ir priekšstats par dažādu virsmu, faktūru, materialitātes kopsakarībām ar priekšmeta apjomu un tonalitāti un pieredze attēlot tās zīmējumā;
- ir pieredze attēlot ģipša galvu atbilstoši akadēmiskā zīmējuma principiem;
- ir pieredze attēlot telpiski modelētā zīmējumā dažādas tonalitātes un materialitātes priekšmetus un to grupas;
- ir izpratne par cilvēka figūras proporcijām un kustības rakstura atveidojumu īstermiņa zīmējumos un skicēs;
- prot izvēlēties un mērķtiecīgi pielietot dažādus materiālus, tehnikas, vizuālās izteiksmes līdzekļus un paņēmienus eksperimentālu, patstāvīgu pētniecisku un radošu uzdevumu veikšanai.

3.7. **7.māc.gadā (7.kurss)**

- ir pieredze izkopt zīmējuma tehniskās prasmes individuālās stilistiskas veidošanā;
- prot patstāvīgi, analītiski un radoši pielietot zināšanas par telpas perspektīvas, gaismēnas attēlošanas likumsakarībām, saliktu trīsdimensiju formu uzbūvi, konstruēšanu, apjoma un telpas modelēšanu, materialitātes attēlošanu tonālā akadēmiskajā zīmējumā;
- prot pielietot novērošanas spējas un tehniskās prasmes attēlojot cilvēka figūru (proporcijas, kustības raksturs) īstermiņa uzmetumos;
- prot patstāvīgi izvēlēties un mērķtiecīgi pielietot materiālus, vizuālās izteiksmes līdzekļus un tehniskos paņēmienus zīmējumā;
- prot novērtēt laika un veicamā uzdevuma apjoma kopsakarības.

4. **Apguves ilgums un apjoms:**

7.gadi/ 420 stundas (1. -7.kurss)

5. **Mācību darba formas un metodes:**

- 5.1. Mācību stunda vai stundu cikls, kurā apvienojas teorētisko zināšanu iegūšana, apkārtējās vides un profesionālu mākslas paraugu pētīšana, emocionāla un analītiska vērtēšana, pētnieciski, eksperimentāli, tehniski, radoši uzdevumi, apgūto zināšanu un prasmju rezumējums.
Mācību stunda var notikt gan mācību klasē, gan plenērā laukos, pilsētvidē, muzejā, izstāžu zālē vai citur.

- 5.2. Tēmas izklāsts, stāstījums, reprodukciju demonstrējums.
- 5.3. Sarunas, diskusijas, dramatisējums, spēle.
- 5.4. Izzinoša, pētnieciska, eksperimentāla, tehniska rakstura vingrinājumi un uzdevumi, tēmas teorētisko zināšanu un praktisko iemaņu veidošanai, nostiprināšanai un attīstīšanai.
- 5.5. Radoši, tematiski uzdevumi, kas balstīti uz emocionālo, zināšanu, novērojumu pieredzi dabā, apkārtējā vidē, kultūrvēsturiskā mantojuma materiālos, tehnisko prasmju un radošās darbības pieredzes attīstīšanai.

6. Mācību sasniegumu vērtēšanas kritēriji (vērtēšanas prasības), formas un veidi:

- 6.1. Izglītojamā prasmju un zināšanu atbilstība mācību priekšmeta programmā paredzētajām prasībām;
- 6.2. Izglītojamā mācību sasniegumus vērtē ar atzīmi 10 ballu vērtējuma skalā;
- 6.3. Izglītojamā mācību sasniegumu vērtēšanas formas un veidi:
 - 6.3.1. Izglītojamā mācību sasniegumu vērtēšana notiek:
 - uzsākot risināt tēmu, kurā noskaidro audzēkņu sākotnējās zināšanas, tehniskās iemaņas un konkrētā uzdevuma izpratni;
 - darba procesā;
 - izvērtējot konkrētā darba rezultātu;
 - tēmu noslēdzot;
 - ceturkšņa, semestra un/vai mācību gada beigās.
 - 6.3.2. Izglītojamā mācību sasniegumu vērtēšanā izmanto dažādas pārbaudes formas, kas aptver visus mācību programmā paredzētos darbības virzienus, zināšanas un prasmes:
 - sarunas, diskusijas, pārbaudes darbi, testi, skates, prezentācijas;
 - pašnovērtējums, grupas biedru vērtējums, skolotāja vērtējums.
- 6.4. Vērtēšanas kritēriji:

Apguves līmenis	Vērtējums ballēs	Vērtējuma atšifrējums
Augsts	10 – izcili	Zināšanas, prasmes un iemaņas pārsniedz mācību priekšmeta programmas prasības, liecina par spilgtu talantu, mākslinieciskumu.
	9 – teicami	Pilnā mērā apgūtas prasības, iegūta prasme patstāvīgi realizēt iemācīto, radoša pieeja.
Optimāls	8 – ļoti labi	Pilnā mērā apgūtas izglītības programmas prasības, taču reizēm trūkst prasmes patstāvīgi realizēt iemācīto, attīstīt to.
	7 – labi	Apgūtas izglītības programmas prasības, taču vienlaikus konstatējami atsevišķi nesvarīgi trūkumi zināšanās, iemaņās.
	6 – gandrīz labi	Apgūtas izglītības programmas prasības, taču atsevišķās nozīmīgās jomās zināšanas un iemaņas ir nepietiekami stabilas un pārlicinošas.
Vidējs	5 – viduvēji	Pamatvilcienos apgūtas izglītības programmas prasības, kaut arī konstatējama vairāku nozīmīgu zināšanu nepietiekama stabilitāte un rezultativitāte.

	4 – gandrīz viduvēji	Pamatvilcienos izglītības programmas prasības, tomēr konstatējama vairāku nozīmīgu zināšanu un iemaņu nepilnīga pārvaldīšana un ievērojami trūkumi tajās.
Zems	3 – vāji	Zināšanas, prasmes un iemaņas mācību priekšmetā ir apgūtas virspusēji, nav spēju tās praktiski izmantot.
	2 – ļoti vāji	Apgūtas atsevišķas zināšanas, prasmes un iemaņas, taču kopumā trūkst orientācijas un līmeņa tajās.
	1 – neapmierinoši	Nav izpratnes par priekšmeta būtību un iemaņu tajā.

Piezīme : Izglītojamā sasniegumus vērtē salīdzinājumā ar plānotajiem rezultātiem, raksturojot mācību priekšmeta programmas vai tās daļas apguves līmeni.

7. Mācību priekšmeta programmas satura apguves secība:

Nr. p.k.	Tēmas secībā pa mācību gadiem un semestriem	Stundu skaits	Sasniedzamie rezultāti: zināšanas, prasmes, iemaņas
1. kurss		35	
I pusgads		16	
1.	Līnija zīmējumā	8	Ir priekšstats par zīmēšanas kā mākslas nozares būtiskajām kvalitātēm un atšķirību no citām mākslas nozarēm; Ir zināšanas par līniju kā mākslinieciskās izteiksmes līdzekli zīmēšanā; Ir iemaņas saskatīt, novērot un attēlot līniju dabā un cilvēka radītajā vidē; Ir iemaņas novērot un attēlot vienkāršu formu lineārās aprises.
2.	Zīmējuma tehnikas daudzveidība	8	Ir priekšstats par dažādām zīmējuma tehnikām (zīmulis, ogle, sangīna, tuša, flomasteri); Ir priekšstats par elementārajām zīmēšanas tehniskajām prasmēm un iemaņas tās pielietot veicot eksperimentālus, radošus un pētnieciskus uzdevumus.
II pusgads		19	
3.	Izteiksmes līdzekļu daudzveidība zīmējumā	6	Ir iemaņas vērot, saskatīt dabā un apkārtējā vidē grafiskās izteiksmes dažādību un daudzveidību (līnija, punkts, svītra, laukums, forma, tonalitāte), novērtēt to kopsakarības (savstarpējais novietojums, samēri, būtiskais un pakārtotais, tonālās atšķirības) un attēlot to pētnieciska un radoša rakstura zīmējumos.
4.	Kompozīcijas pamati zīmējumā.	6	Ir priekšstats par jēdzienu <i>kadrs</i> , iemaņas lietot <i>skatu lodziņu</i> ; Ir iemaņas ievietot lapā vienkāršu objektu un formu lineāras kompozīcijas.

5.	Līnija un forma	7	Ir priekšstats par līnijas un laukuma, formas rakstura kopsakarībām (savstarpējais novietojums, samēri, tonālās atšķirības); Ir iemaņas novērot dabā un cilvēku veidotā vidē formu raksturīgos apveidus un attēlot tos lineāri izteiksmīgā zīmējumā; Ir izpratne par vērojuma un attēlojuma precizitātes nozīmi zīmējumā.
2. kurss		35	
I pusgads		16	
1.	Dabas formu daudzveidība, raksturs.	6	Ir iemaņas vērot, saskatīt dabā formu daudzveidību, attēlot tās tonālā plaknes zīmējumā, izcelt raksturīgo.
3.	Ģeometriskās pamatformas, ievads mērīšanā.	4	Ir zināšanas par <i>ģeometriskajām pamatformām</i> - kvadrāts/taisnstūris, trīsstūris, aplis. Prot dalīt papīra laukumu daļās un no papīra precīzi izgriezt ģeometriskās pamatformas.
4.	Formas raksturs, vienkāršošana, stilizācija.	6	Ir pieredze vērtēt un analizēt latīņu alfabēta burtu formu, uzbūvi un veidot raksturīgu to attēlu izmantojot ģeometriskās pamatformas. Saprot jēdzienus <i>veselais, daļa, formas vienkāršošana, izcelšana, apvienošana</i> .
II pusgads		19	
5.	Siluets.	5	Ir izpratne par jēdzienu <i>siluets</i> . Prot vērot formu aprises veidojošo līniju virzienus savstarpējos samērus. Ir iemaņas saskatīt un raksturīgi attēlot cilvēka formas siluetu (Ēnu teātris)
6.	Forma, tonalitāte un faktūra	8	Ir priekšstats par jēdzieniem <i>tonalitāte, virsma, faktūra</i> . Prot pielietot dažādus grafiskās izteiksmes līdzekļus un tehniskos zīmēšanas paņēmienus atšķirīgas tonalitātes un faktūras laukumu attēlošanai eksperimentāla un radoša rakstura zīmējumos.
7.	Formu dažādība raksturs un ritms grafiski izteiksmīgā kompozīcijā.	6	Ir zināšanas par formu rakstura, samēru un ritma nozīmi izteiksmīgas kompozīcijas veidošanā. Prot saskatīt, novērot un attēlot, vienkāršot, apvienot un izcelt ģeometriskas formas pēnieciska un radoša rakstura lineāros un tonālos uzdevumos. (Pilsēta)
3.kurss		70	
I pusgads		32	
1.	Dabas formas un objekti telpā, vidē.	8	Prot saskatīt, novērot dabas formu raksturīgos apveidus, to grupas dabā un attēlot gan lineārā, gan tonālā zīmējumā; Ir iemaņas vienkāršot formu zīmējumā, noteikt vispārējos, formu raksturojošos līniju virzienus, plaknes; Ir zināšanas par attēlojuma principu - no vienkāršotā, vispārējā pakāpeniski virzīties uz sarežģītāku, detalizētu formas zīmējumu. Ir iemaņas patstāvīgi vērtēt un līdzsvarot zīmējuma kompozīciju, izcelt un/vai apvienot atsevišķus

			kompozīcijas elementus.
2.	Līnijas tehnika akadēmiskajā zīmējumā.	8	Ir izpratne par stājas lomu zīmēšanā un precizitātes nozīmi attēlojumā; Prot pielietot līnijas tehniskos attēlošanas paņēmienus atbilstoši akadēmiskā zīmējuma principiem veicot tehniska rakstura vingrinājumus, īstermiņa un ilgtermiņa pētnieciskus uzdevumus.
3.	Simetrija, spoguļattēls.	4	Saprot mērījumu precizitātes lomu zīmējumā; Prot noteikt, pārbaudīt, izmērīt un novilkt viduslīniju; Prot lietot palīglīnijas zīmējumā, noteikt attālumu līdz viduslīnijai, noteikt līnijas augstumu attiecībā pret lapas malu, salīdzināt mērījumus, attēlot formu spoguļattēlā. (Taurenis)
4.	Formas raksturs, tonalitāte, līdzsvars grafiskā kompozīcijā.	4	Ir zināšanas par formas un tonalitātes līdzsvaru grafiskā kompozīcijā. Ir iemaņas patstāvīgi un mērķtiecīgi pielietot grafikas izteiksmes līdzekļus un zīmēšanas tehniskos paņēmienus tonāli izteiksmīgas, līdzsvarotas kompozīcijas radīšanā. (Taurenis)
5.	Proporcijas, to noteikšanas paņēmieni, mērīšana.	8	Ir izpratne par jēdzieniem veselais un daļa; Ir priekšstats par jēdzienu proporcijas ; Zina principus un tehniskos paņēmienus, kā noteikt un zīmējumā attēlot viduslīniju; Prot pielietot mērīšanas paņēmienus attēlojamā objekta proporciju (augstums/platums) noteikšanai un precīzai attēlošanai zīmējumā;
II pusgads		38	
6.	Kustības attēlojums zīmējumā.	6	Saprot jēdzienus skice, uzmetums ; Ir pieredze izmantot dažādus zīmēšanas piederumus un tehniskos paņēmienus skicēšanā; Ir pieredze radoši darboties grupā Ir pieredze novērot cilvēku, cilvēku grupas kustībā un attēlot to īstermiņa uzmetumos, skicēs.
7.	Objekta un telpas attēlojuma kopsakarības.	6	Prot pētīt un saskatīt kultūrvēsturiskā mantojuma materiālos dažādas formas, to grupas saistībā ar telpu, novērtēt to kopsakarības (tuvāk/ tālāk, tumšāks/gaišāks, lielāks/mazāks, veselais/daļa); Saprot jēdzienus kadrs, kompozīcija lapā, līdzsvars, priekšplāns, fons, akcents ; Ir pieredze zīmējumā interpretēt figurāla stājmākslas darba kompozīciju.
8.	Tonalitātes loma telpas attēlojumā.	6	Ir pieredze izmantot dažādas zīmēšanas tehnikas (ogle, sangīna, tuša) un paņēmienus atšķirīgu tonālu laukumu attēlošanai zīmējumā; Ir priekšstats par tonalitātes saistību ar telpas ilūziju zīmējumā; Saprot jēdzienus kontrasts, tonālās gradācijas ; Prot novērot, izšķirt un attēlot dažādu tonālo gradāciju laukumus eksperimentāla, pētnieciska un

			radoša rakstura uzdevumos.
9.	Aplis.Elipse	4	Ir priekšstats par jēdzienu konstruēšana . Ir izpratne par precizitātes nozīmi konstrukcijas zīmējumos; Ir priekšstats par jēdzieniem plakne, perspektīve, konstrukcijas palīglīnijas . Saprot jēdzienus aplis, elipse , ir priekšstats par to kopsakarībām telpas attēlojumā; Prot pielietot zīmēšanas tehniskās iemaņas un attēlot apli un elipsi skolotāja sagatavotā darba lapā ar konstrukcijas palīgformām un palīglīnijām.
10.	Cilindrs	6	Ir priekšstats par cilindra uzbūvi; Prot pielietot zināšanas par proporcijām, viduslīnijas noteikšanu, mērīšanu, līnijas tehniskajām kvalitātēm, precizitāti cilindra konstrukcijas zīmējumā; Ir priekšstats par elipses konstruēšanas principiem un iemaņast tos pielietot zīmējumā.
11.	Simetrisku cilindrisku priekšmetu kompozīcija.	5	Prot patstāvīgi pielietot zināšanas par: - objektu grupas iekomponēšanu un savstarpējo novietojumu lapā; - proporciju, viduslīnijas noteikšanu un priekšmeta raksturīgās formas secīgu, vienkāršotu, precīzu attēlošanu; - līnijas tehniku akadēmiskajā zīmējumā.
12.	Formas un gaismēnas kopsakarības, attēlojums plaknē.	5	Saprot jēdzienus gaisma, gaismēnas robeža, pašēna, krītošā ēna . Prot noteikt simetrisku, cilindrisku priekšmetu kompozīcijā katram priekšmetam raksturīgo gaismas un ēnas robežu; Saprot gaismēnas robežas un priekšmeta formas kopsakarības; Prot noteikt un attēlot priekšmetu grupas krītošās ēnas laukuma formu. Prot tušas vai flomastera tehnikā ieklāt tonāli vienmērīgus laukumus zīmējumā.
4.kurss		70	
I pusgads		32	
1.	Dabas formu, objektu, telpas un vides studijas.	8	Prot vērot un analizēt formas, apjomus un objektus apkārtējā vidē un telpā; Prot novērtēt, izvēlēties objektu, objektu grupu, kadru, iekomponēt lapā un secīgi (no vispārīgā uz detalizēto) attēlot studijas tipa zīmējumā; Ir pieredze lietot atšķirīgus zīmēšanas piederumus un tehniskos paņēmienus vizuāli izteiksmīga rezultāta sasniegšanai gan lineārā, gan tonālā zīmējumā; Ir pieredze analizēt darba procesu un zīmējuma kompozīciju, vispārināt, apvienot vai izcelt, detalizēti izstrādāt atsevišķus objektus; Ir pieredze analizēt un attēlot apjoma un telpas ilūziju zīmējumā.
2.	Formas un līnijas raksturs, stilizācija,	8	Prot sadarboties grupā, papildinot skolotāja piedāvāto priekšmetu kompozīciju ar savām

	ritms dekoratīvā kontrastainā kompozīcijā.		<p>personiskajām lietām (skolas somas, rakstāmpiederumi, apavi, utml.) Prot novērtēt un izvēlēties kadru, analizēt kompozīciju; Prot saskatīt raksturīgo un pielietot formas stilizācijas paņēmienus (pārspīlējums, vienkāršošana, deformācija); Prot uzmanīgi vērot, analizēt formu raksturojošos līniju virzienus, plaknes, to kopsakarības un veidot vizuāli izteiksmīgu lineāru zīmējumu; Ir pieredze strādāt uz liela formāta lapas (A2); Ir pieredze elastīgi interpretēt kompozīciju sabalansējot vērojuma precizitāti un attēla izteiksmi, raksturu. Prot izmantot zināšanas par formu, laukumu, līniju ritmu un līdzsvaru melnbaltā grafiskā kompozīcijā, veidot izteiksmīgu, dekoratīvu zīmējumu. Prot ar flomasteru vilkt izteiksmīgas, precīzas, līnijas iekļāt vienmērīgus laukumus.</p>
3.	Tonalitāte zīmējumā. Tonalitātes iekļāšanas principi un tehniskie paņēmieni atbilstoši akadēmiskā zīmējuma nosacījumiem (<i>štrihs</i>).	8	<p>Ir izpratne par tonalitātes lomu apjoma, virsmas faktūras un telpas modelēšanā. Ir zināšanas par tonāla laukuma iekļāšanas nosacījumiem un tehniskajiem paņēmieniem atbilstoši akadēmiskā zīmējuma principiem (<i>štrihs</i>); Ir iemaņas izšķirt niansētas tonālas gradācijas un prasmes tehniski precīzi un vienmērīgi iekļāt atšķirīgus tonālus laukumus veicot eksperimentālus, pētnieciska un tehniska rakstura vingrinājumus, uzdevumus.</p>
4.	Tonalitātes nozīme telpas un apjoma ilūzijas radīšanai zīmējumā.	8	<p>Prot novērot un izšķirt plakņu tonālās nianšes skolotāja sagatavotajā mācību uzstādījumā (salocīta papīra lapa, saburzīta papīra turza vai dažāda apjoma baltu priekšmetu grupa); Prot praktiski pielietot tehniskās iemaņas un zināšanas par tonalitātes attēlošanas nosacījumiem, paņēmieniem.</p>
II pusgads		38	
5.	Īstermiņa zīmējumi, skices, uzmetumi, studijas. To loma un nozīme akadēmiskajā zīmējumā	4	<p>Ir izpratne par skiču, studiju, īstermiņa zīmējumu un uzmetumu nozīmi dabas, apkārtējās vides un telpas izzināšanā, izpētē, novērojuma un zīmējuma tehnisko prasmju pilnveidošanā, vizuālās pieredzes bagātināšanā; Ir zināšanas par skiču un studiju mantojumu Latvijas un pasaules mākslas vēsturē. Ir zināšanas par dažādu zīmēšanas tehniku un materiālu izmantošanu skiču, īstermiņa zīmējumu, uzmetumu veikšanai un pieredze tos izmantot eksperimentāla un pētnieciska rakstura uzdevumos.</p>
6.	Cilvēka figūras attēlojums skicēs un uzmetumos.	2	<p>Ir elementāras zināšanas par cilvēka figūras proporcijām, par figūras līdzsvara un kustības rakstura attēlojumu.</p>
7.	Cilvēka figūras skices.	4	<p>Prot praktiski pielietot zināšanas par cilvēka figūras</p>

	Kustību teātris.		<p>proporcijām, līdzsvara un kustības rakstura attēlojumu;</p> <p>Ir pieredze novērtēt, izvēlēties un pielietot dažādus zīmēšanas materiālus un tehnikas cilvēka figūras skicēšanā.</p> <p>Prot sadarboties grupā.</p>
8.	Telpas perspektīve	2	<p>Ir elementāras zināšanas par telpas ilūzijas attēlošanu plaknē.</p> <p>Saprot jēdzienus <i>perspektīve, skatpunkts, horizonts jeb acu augstums, plakne, šķautne, perspektīves satekpunkti.</i></p>
9.	Kubs.	8	<p>Prot novērtēt un iekomponēt figūras apjomu zīmējuma lapas formātā;</p> <p>Prot pielietot mērīšanas paņēmienus, lai noteiktu platuma, augstuma un redzamo plakņu savstarpējās proporcijas;</p> <p>Prot mērīt un noteikt leņķu slīpumu attiecībā pret skata līniju;</p> <p>Ir izpratne par kuba uzbūvi un konstrukcijas zīmējumu;</p> <p>Prot tehniski precīzi lietot līniju konstrukcijas zīmējumā;</p> <p>Ir izpratne par gaismas, ēnas un apjoma rakstura kopsakarībām;</p> <p>Prot attēlot kuba krītošo ēnu;</p> <p>Prot novērtēt tonālās atšķirības gaismas un ēnas plaknēs un tehniski precīzi ieklāt tonālos laukumus.</p>
10.	Telpas un tonālā perspektīva zīmējumā – radoši pētnieciska stājmākslas darba kompozīcijas interpretācija izmantojot cilvēka figūras skices un uzmetumus.	8	<p>Prot praktiski pielietot zināšanas par telpas un tonālo perspektīvi;</p> <p>Prot analītiski, radoši izmantot iepriekšējās nodarbībās radīto skiču materiālu;</p> <p>Prot analizēt, elastīgi un radoši interpretēt kultūrvēsturiskā mantojuma materiālu;</p> <p>Prot analizēt grafiskas kompozīcijas izteiksmi, raksturu, apvienot formu, tonalitāti, līniju, laukumu, faktūru - praktiski pielietot tehniskās iemaņas darbā ar dažādiem zīmēšanas darba rīkiem un materiāliem, vērtēt to atbilstību iecerei, apvienot, kombinēt.</p>
11.	Klusās dabas žanrs akadēmiskajā zīmējumā.	2	<p>Ir priekšstats par priekšmetiskās vides izpētes un studiju nozīmi formas, apjoma, telpas likumsakarību izzināšanā, tehniskās meistarības pilnveidošanā, radošā pašizpaušmē.</p>
12.	Klusā daba ar dažādas formas un tonalitātes priekšmetiem.	8	<p>Prot iekomponēt zīmējuma lapas formātā (A3) vienkāršu dažādas formas un tonalitātes priekšmetu grupu;</p> <p>Ir izpratne par tonalitātes, gaismas un ēnas lomu zīmējuma kompozīcijā;</p> <p>Prot noteikt un attēlot priekšmetu grupas kopīgās kā arī atsevišķu apjomu proporcijas, formas raksturu;</p> <p>Prot analītiski vērtēt tonālās kopsakarības uzstādījumā un tehniski precīzi ieklāt tonalitāti atbilstoši akadēmiskā zīmējuma prasībām.</p>

5.kurss		70	
1 pusgads		32	
1.	Telpas un apkārtējās vides studijas.	8	<p>Prot vērot un analizēt telpu, apkārtējo vidi, saskatīt tajā vizuāli izteiksmīgo;</p> <p>Prot novērtēt, izvēlēties kadru, objektu grupu, iekomponēt lapā un secīgi (no vispārīgā uz detalizēto) attēlot studijas tipa zīmējumā;</p> <p>Prot praktiski pielietot zināšanas par perspektīvas likumsakarībām telpas ilūzijas attēlojumā;</p> <p>Prot lietot atšķirīgus zīmēšanas piederumus un tehniskos paņēmienus vizuāli izteiksmīga rezultāta sasniegšanai gan lineārā, gan tonālā zīmējumā;</p> <p>Prot analizēt darba procesu un zīmējuma kompozīciju, vispārināt, apvienot vai izcelt, detalizēti izstrādāt atsevišķus objektus;</p> <p>Ir pieredze analizēt un attēlot apjoma un telpas ilūziju tonālā zīmējumā.</p>
2.	Apjoma modelēšana plaknē.	10	<p>Ir zināšanas par formas rakstura, tonalitātes, gaismas un ēnas kopsakarībām attēlojot apjoma ilūziju plaknē;</p> <p>Saprot jēdzienus <i>gaismēnas robeža, tiešā un slīdošā gaisma, pašēna, krītošā ēna, reflekss</i>;</p> <p>Ir iemaņas modelēt atšķirīgu formu apjomus tonālā zīmējumā.</p>
3.	Lode.	8	<p>Ir zināšanas par lodes un sfērisku objektu uzbūvi un konstruēšanu, prot tās praktiski pielietot;</p> <p>Saprot tehniskās precizitātes lomu tonalitātes attēlošanā modelējot lodes formu akadēmiskajā zīmējumā, spēj to demonstrēt praktiskajā darbā.</p>
4.	Daudzveidīgu tehniku un paņēmieni pielietojums apjoma modelēšanā zīmējumā.	6	<p>Ir priekšstats par tušas mazgājuma, ogles, akvareļa, pasteļa tehniku pielietošanas iespējām apjoma modelēšanā zīmējumā un iemaņas tās pielietot eksperimentāla un pētnieciska rakstura uzdevumos.</p>
II pusgads		38	
5.	Apjoms, telpa un tonalitāte.	8	<p>Prot pielietot zināšanas par formas rakstura, tonalitātes, gaismas un ēnas kopsakarībām attēlojot apjoma un telpas ilūziju plaknē;</p> <p>Prot modelēt atšķirīgu formu apjomus tonālā telpiskā zīmējumā.</p>
6.	Eksperimentāla rakstura uzdevumi apjoma un telpas attēlojuma izpratnei.	8	<p>Ir pieredze priekšstatos nebalstītā veidā analizēt un attēlot apjomīgas formas zīmējumā. (Piem., attēlot tikai objektu kompozīcijas gaismas tonālās gradācijas ar baltu zīmuli uz melna pamata un apvienot ēnas laukumus)</p> <p>Ir pieredze attēlot sarežģītus telpiskus objektus (ģipša galva, sejas detaļu ģipša modeļi utml.)</p>
7.	Cilvēka sejas mīmika. Pētījumi. Skices. Uzmetumi.	6	<p>Prot radoši un patstāvīgi sadarboties grupā;</p> <p>Ir pieredze pētīt cilvēka sejas uzbūvi un mīmiku;</p> <p>Ir priekšstats par mīmikas lomu portreta zīmējumā;</p> <p>Ir pieredze izmantot dažādus zīmēšanas materiālus</p>

			atveidojot portreta uzmetumus.
8.	Portrets.Pašportrets.	8	Prot koordinēt acu, rokas kustību, stāju, koncentrēt un sadalīt uzmanību vērojot, pētot un attēlojot pašportretu, izmantojot vērojumu spoguļattēlā; Ir pieredze mērķtiecīgi izvēlēties zīmēšanas tehnikas un materiālus.
9.	Apjoms un telpa interjerā/ ainavā	8	Ir pieredze sasaistīt zināšanas par perspektīvas likumsakarībām telpas ilūzijas attēlojumā ar zināšanām par apjoma modelēšanas nosacījumiem akadēmiskajā zīmējumā. Prot analizēt kadru, kompozīciju, darba procesu, un attēlot apjoma un telpas ilūziju tonāli izteiksmīgā zīmējumā.
6.kurss		70	
I pusgads		32	
1.	Dabas objektu un ainavas studijas.	8	Ir pieredze izzināt dažādus tehniskos paņēmienus un iespējas zīmējumā, attēlot atšķirīgas plaknes, apjomus ainavā un dabas objektus ar dažādu virsmas faktūru, struktūru.
2.	Materialitātes attēlojums akadēmiskajā zīmējumā. Metāla priekšmeti.	8	Saprot saistību starp tehniskās precizitātes nozīmi tonalitātes attēlojumā un priekšmeta materialitātes ilūziju zīmējumā; Ir zināšanas par formas uzbūves, apjoma un materialitātes sakarībām metāla priekšmetu attēlošanā, prot tās praktiski pielietot akadēmiskajā zīmējumā.
3.	Zīmējuma tehnikas pilnveidošana. Ogles tehnika.	2	Ir zināšanas par tehniskajiem paņēmieniem ogles zīmējumā un praktiskās iemaņas tās pielietot eksperimentālos, pētnieciskos un radošos uzdevumos.
4.	Plastisku apjomu tektonika, uzbūve un attēlojums. Drapērija.	8	Ir zināšanas par plastisku apjomu attēlošanu zīmējumā; Ir zināšanas par plastiska objekta tektoniskajām īpašībām un saistību ar priekšmetisko vidi, cilvēka figūru. Prot attēlot tonāli izteiksmīgā zīmējumā telpiskus objektus ar noteiktu tektonisku uzbūvi (drapērijas, apavi, utml.)
5.	Sarežģītu, saliktu formu konstruēšana.	6	Prot pielietot zināšanas par vienkāršu, ģeometrisku, telpisku formu uzbūvi, konstruēšanu; Ir pieredze attēlot zīmējumā sadzīves priekšmetus, kuru apjomu veido atšķirīgas savstarpēji savienotas formas.
II pusgads		38	
6.	Cilvēka figūras proporcijas, kustības raksturs.	6	Ir izpratne par cilvēka figūras proporcijām un kustības rakstura atveidojumu, demonstrē to īstermiņa zīmējumos un skicēs; Prot radoši un mērķtiecīgi sadarboties grupā; Prot mērķtiecīgi izvēlēties un izteiksmīgi pielietot

			zīmēšanas tehnikas un paņēmienus.
7.	Materialitātes attēlojums akadēmiskajā zīmējumā. Stikls.	10	Prot patstāvīgi pielietot zināšanas par cilindrisku, simetrisku priekšmetu uzbūvi konstrukcijas zīmējumā; Ir zināšanas par formas uzbūves, apjoma un materialitātes sakarībām stikla priekšmetu attēlošanā, prot tās praktiski pielietot akadēmiskajā zīmējumā.
8.	Zīmējuma tehnikas pilnveidošana. Tušas mazgājums.	8	Ir zināšanas par tušas mazgājuma tehnikas iespējām izteiksmīgā tonālā zīmējumā un praktiskās iemaņas tās pielietot eksperimentālos, pētnieciskos, radošos uzdevumos.
9.	Ģipša galvas zīmējums.	8	Prot praktiski pielietot zināšanas par plastisku objektu tektonisku attēlojumu zīmējumā; Ir iemaņas kombinēt atšķirīgas zīmēšanas tehnikas (sangāna, lodīšu pildspalva) Ir pieredze zīmējumā attēlot ģipša galvu.
10.	Dažādu zīmēšanas tehniku pielietojums telpas un apjomu studijās.	6	Prot vērot, saskatīt telpiskajā vidē grafiski izteiksmīgu objektu kompozīciju, kadrēt; Prot praktiski pielietot zināšanas par telpas perspektīvu, priekšmetu apjoma, materialitātes attēlojumu; Prot mērķtiecīgi izvēlēties un izteiksmīgi pielietot dažādas zīmēšanas tehnikas (ogle, sangāna, tuša, zīmulis, lodīšu pildspalva) apvienot, kombinēt tās veicot īstermiņa uzmetumus, studijas.
7. kurss		70	
I pusgads		32	
1.	Dabas formu, telpas un priekšmetiskās vides studijas.	8	Prot patstāvīgi analizēt, izvēlēties grafiski izteiksmīgus objektus, to grupas, kadru apkārtējā telpā, vidē, ainavā; Prot patstāvīgi pielietot zināšanas par attēla kompozīciju studiju tipa zīmējumā; Prot analizēt un izteiksmīgi attēlot zīmējumā formu, apjomu, telpu; Prot patstāvīgi un precīzi pielietot dažādas zīmēšanas tehnikas, paņēmienus,
2.	Ģeometrisko pamatformu uzbūve, konstrukcija, apjoms.	8	Prot pielietot zināšanas par telpas perspektīvas likumsakarībām; Prot secīgi, konstruktīvi attēlot vienkāršu ģeometrisku formu (kubs, cilindrs, konuss, lode) uzbūvi, apjomu akadēmiskajā zīmējumā.
3.	Cilvēka figūra. Kustības raksturs, proporcijas. Skices uzmetumi	4	Prot pielietot zināšanas par cilvēka figūras proporcijām un kustības rakstura attēlojumu zīmējumā; Prot mērķtiecīgi izvēlēties materiālu, tehniskos paņēmienus; Ir pieredze analizēt, izkopt tehniskos paņēmienus, veidot individuālu, veiklu, izteiksmīgu skiču, uzmetumu raksturu.

4.	Kompozīcija un ritms klusās dabas attēlojumā.	4	Pārzina zīmējuma kompozīcijas pamatprincipus (līdzsvars, formu, apjomu, tonaltāšu ritms, stilizācija) un prot tos pielietot izteiksmīgās īstermiņa klusās dabas studijās.
5.	Klusā daba ar dažādas formas, tonalitātes un materialitātes sadzīves priekšmetiem.	8	Pārzina zīmējuma kompozīcijas nosacījumus klusās dabas attēlojumā, demonstrē to darbībā; Prot secīgi, konstruktīvi attēlot dažādu sadzīves priekšmetu formu uzbūvi, apjomu akadēmiskajā zīmējumā; Prot izteiksmīgi pielietot līnijas, formas un tonalitātes attēlošanas tehniskos paņēmienus atbilstoši akadēmiskā zīmējuma principiem.
II pusgads		38	
6.	Klusā daba ar dažādas tonalitātes un materialitātes sadzīves priekšmetiem.	4	Ir pieredze izkopt mākslinieciskās un tehniskās prasmes akadēmiskajā zīmējumā.
7.	Cilvēka figūra. Kustības raksturs, proporcijas. Skices uzmetumi.	2	Ir pieredze izkopt mākslinieciskās un tehniskās prasmes cilvēka figūras kustības attēlojumā.
8.	Noslēguma eksāmena darbs - Cilvēka figūras skices.	2	<u>Vērtējuma kritēriji:</u> - Kompozīcija lapā; - Figūras kustības raksturs; - Figūras proporcijas; - Izvēlētās tehnikas prasmīga pārvaldīšana.
9.	Noslēguma eksāmena darbs - Klusā daba ar dažādas materialitātes priekšmetiem.	8	<u>Vērtējuma kritēriji:</u> - Kompozīcija lapā; - Priekšmetu uzbūve, konstrukcija; - Apjoma, telpas un materialitātes izteiksmīgs attēlojums atbilstoši akadēmiskā zīmējuma nosacījumiem; - Mākslinieciskās un tehniskās izpildījuma kvalitātes atbilstoši akadēmiskā zīmējuma nosacījumiem.
10.	Tehniskie paņēmieni, kvalitātes, uzbūves un kompozīcijas principi akadēmiskajā zīmējumā.	2	Pārzina akadēmiskā zīmējuma mākslinieciskās un tehniskās kvalitātes, prot tās analītiski vērtēt gan savos, gan kursa biedru eksāmena darbos. Prot komentēt vērtējumu mutiski un salīdzināt to ar vērtējuma kritērijiem atbilstošo, mācību iestādē pieņemto, 10 ballu vērtējuma sistēmu.
11.	Pašizpaušmes iespējas zīmējumā.	8	Prot analizēt personisko pieredzi, dabu, kultūrvidi un radīt emocionālajā, zināšanu vai novērojumu pieredzē balstītu ideju savam radošajam darbam; Prot radoši izmantot zināšanas un tehniskās prasmes skiču un uzmetumu veidošanā; Prot analizēt, pētīt, vākt, atlasīt vizuālo un teorētisko materiālu, lai attīstītu un pilnveidotu savu ieceri; Prot radoši transformēt savu ieceri;

12.	Mākslinieciskās un tehniskās kvalitātes patstāvīgā radošā darbā.	12	<p>Prot mērķtiecīgi izvēlēties, praktiski pielietot, apvienot vai sintezēt zīmēšanas mākslinieciskās izteiksmes līdzekļus un tehnikas, lai radītu vizuāli izteiksmīgu tēlu atbilstoši savai iecerei.</p> <p>Prot patstāvīgi, radoši un meistarīgi strādāt izvēlētajā(s) tehnikā(s);</p> <p>Prot patstāvīgi, radoši un analītiski vērtēt un attīstīt darba procesu;</p> <p>Prot plānot darbam paredzēto laiku;</p> <p>Prot noformēt sava radošā darba rezultātu un sagatavot to eksponēšanai;</p> <p>Prot rakstiski un mutiski pamatot darba ideju, izvērtēt tā tapšanas gaitu, kā arī savu radošo un tehnisko pieredzi.</p>
-----	---	----	---